

Bruksela, 2 grudnia 2022 r.
(OR. en)

15490/22

LIMITE

AG 148
PE 146
INST 432
FREMP 254

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0902(APP)

NOTA DO PUNKTU I/A

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA RADY w sprawie wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, uchylającego decyzję Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom oraz Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich załączony do tej decyzji („unijne prawo wyborcze”)
– Sprawozdanie z postępu prac

A. WPROWADZENIE

1. Zasady wyboru członków Parlamentu Europejskiego są obecnie określone w Akcie dotyczącym wyborów członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich¹, załączonym do decyzji Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom z dnia 20 września 1976 r².

¹ [OJ L 278 z 8.10.1976, s. 5.](#)

² [OJ L 278 z 8.10.1976, s. 1.](#)

2. W 2018 r. Rada, działając zgodnie z procedurą określoną w art. 223 ust. 1 TFUE, przyjęła decyzję Rady (UE, Euratom) 2018/994 z dnia 13 lipca 2018 r., zmieniającą Akt dotyczący wyborów członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, załączony do decyzji Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom z dnia 20 września 1976 r³. Niemniej decyzja ta nie weszła jeszcze w życie, nie uzyskawszy zatwierdzenia ze strony wszystkich państw członkowskich zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi, co jest wymagane na mocy art. 223 ust. 1 TFUE.
3. 3 maja 2022 r. Parlament Europejski zatwierdził wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, uchylającego decyzję Rady (76/787/EWWS, EWG, Euratom) oraz Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich załączony do tej decyzji. Do wniosku była dołączona rezolucja zawierająca uzasadnienie.
4. 19 maja 2022 r. Parlament Europejski, działając zgodnie z art. 223 ust. 1 TFUE, przedłożył swój wniosek Radzie⁴.
5. Parlament Europejski stwierdził, między innymi w ramach nieformalnych wymian pomiędzy prezydencją czeską a sprawozdawcą, że najważniejsze cele polityczne wniosku to:
 - wyraźne odniesienie do systemu głównych kandydatów („Spitzenkandidaten”);
 - utworzenie ogólnounijnego okręgu wyborczego, w którym wybierano by dodatkowo 28 członków obok 705 członków wybieranych w okręgach krajowych;
 - zapewnienie równości płci dzięki zastosowaniu kwot i list w systemie suwakowym;
 - ustanowienie minimalnego progu wyborczego na poziomie 3,5 % dla krajowych okręgów wyborczych obejmujących ponad 60 mandatów w Parlamencie Europejskim.

³ Dz.U. L 178 z 16.7.2018, s. 1.

⁴ Dok. 9333/22.

6. Parlament Europejski ani nie przedstawił oceny skutków swojego wniosku, ani nie przedłożył szczegółowego oświadczenia zgodnie z art. 5 Protokołu (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, aby uzasadnić swój projekt aktu ustawodawczego w odniesieniu do zasad pomocniczości i proporcjonalności.

B. PRACE PRZEPROWADZONE W RADZIE

7. Grupa Robocza do Spraw Ogólnych rozpoczęła swoją ocenę wniosku Parlamentu Europejskiego na posiedzeniu 1 czerwca 2022 r., po prezentacji dokonanej przez sekretariat Komisji Spraw Konstytucyjnych. Na podstawie noty analitycznej⁵ przygotowanej przez prezydentkę francuską, Grupa Robocza do Spraw Ogólnych kontynuowała dyskusje 15 lipca 2022 r., podczas prezydencji czeskiej.
8. 14 października 2022 r. Służba Prawna Rady, na wniosek Grupy Roboczej do Spraw Ogólnych, wydała opinię na temat zgodności wniosku Parlamentu Europejskiego z traktatami (dok. 13586/22).
9. 18 października 2022 r. Rada (do Spraw Ogólnych) przeprowadziła debatę orientacyjną na temat tego wniosku.
10. Na posiedzeniu 7 listopada 2022 r. Grupa Robocza do Spraw Ogólnych omówiła główne elementy wniosku, w szczególności przepisy dotyczące ogólnounijnego okręgu wyborczego, progów wyborczych, równości płci i wspólnego dnia głosowania, uwzględniając również opinię Służby Prawnej Rady.
11. W świetle dotychczas przeprowadzonych dyskusji następujące kwestie są przedmiotem szczególnego zainteresowania państw członkowskich.

⁵ Dok. 10293/22.

Pomocniczość i proporcjonalność

12. Znaczna liczba delegacji uważała, że wniosek nie przestrzega zasady pomocniczości i proporcjonalności. Pięć krajowych parlamentów przedłożyło uzasadnione opinie na ten temat. Delegacje co do zasady wyraziły ubolewanie, że Parlament Europejski nie złożył szczegółowego oświadczenia zgodnie z art. 5 Protokołu (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, aby uzasadnić swój projekt aktu ustawodawczego w odniesieniu do zasad pomocniczości i proporcjonalności.

Ogólnounijny okręg wyborczy

13. Art. 15 wniosku Parlamentu Europejskiego przewiduje utworzenie ogólnounijnego okręgu wyborczego, w którym wybierano by dodatkowo 28 członków Parlamentu Europejskiego obok 705 członków wybieranych w okręgach krajowych. Wszystkie europejskie podmioty wyborcze, zdefiniowane w art. 2, mogą przedkładać listę ogólnounijną, która będzie zawierała liczbę kandydatów równą liczbie członków Parlamentu Europejskiego, którzy mają zostać wybrani w ogólnounijnym okręgu wyborczym. Z motywu 8 i 9 wniosku wynika, że na czele tych list powinni stać pochodzący z każdej rodziny politycznej kandydaci na przewodniczącego Komisji („Spitzenkandidaten”). W tym względzie Parlament Europejski sugeruje, że system głównych kandydatów mógłby zostać sformalizowany w drodze porozumienia politycznego pomiędzy europejskimi podmiotami politycznymi i w drodze międzyinstytucjonalnego porozumienia pomiędzy Parlamentem Europejskim a Radą Europejską.
14. Część delegatów była otwarta na taką propozycję, ale dyskusje wyraźnie pokazały, że duża liczba delegacji nie była w stanie poprzeć wprowadzenia ogólnounijnego okręgu wyborczego. Najważniejsze wątpliwości dotyczyły przestrzegania zasady pomocniczości, przestrzegania zasady degresywnej proporcjonalności i, bardziej ogólnie, reprezentatywności 28 członków, którzy mają być wybrani w ogólnounijnym okręgu wyborczym oraz adekwatności wniosku w stosunku do zamierzonego celu dotyczącego wzmocnienia unijnego wymiaru wyborów do Parlamentu Europejskiego. Duża liczba delegacji nie była również w stanie poprzeć motywów odnoszących się do systemu głównych kandydatów.

Wybór kandydatów

15. Art. 10 ust. 1 przedmiotowego wniosku przewiduje, że wszystkie partie polityczne, stowarzyszenia wyborców, sojusze wyborcze i europejskie podmioty wyborcze uczestniczące w wyborach do Parlamentu Europejskiego przestrzegają między innymi zasad dotyczących równości płci, którą osiąga się dzięki systemowi kwot i list w systemie suwakowym.
16. Większość delegacji opowiedziała się za niewiązującymi środkami promującymi równość płci, a część państw członkowskich wprowadziła już takie środki na szczeblu krajowym, niemniej większość delegacji sprzeciwia się wprowadzeniu wiążących kwot. Niektóre delegacje poprosiły o wyjaśnienie w jaki sposób wniosek zapewniałby przestrzeganie praw osób niebinarnych, a inne podkreśliły, że takie pojęcie nie istnieje w ich krajowym systemie prawnym.

Progi wyborcze

17. Z myślą o unikaniu nadmiernego fragmentaryzacji parlamentarnej art. 13 ust. 2 wniosku Parlamentu Europejskiego ustanawia minimalny próg wyborczy na poziomie 3,5 % ważnych głosów oddanych w krajowych okręgach wyborczych obejmujących ponad 60 mandatów w Parlamencie Europejskim.
18. Pomysł ten spotkał się z częściowym poparciem, niemniej dyskusje nie były rozstrzygające, ponieważ pewna liczba delegacji nadal zastrzega swoje stanowisko.

Wspólny dzień wyborczy 9 maja

19. Art. 19 wniosku Parlamentu Europejskiego przewiduje, że wybory do Parlamentu Europejskiego odbywają się tego samego dnia, 9 maja, we wszystkich państwach członkowskich.
20. Podczas debaty stało się jasne, że duża liczba delegacji nie była w stanie poprzeć wspólnego dnia wyborczego, przede wszystkim z powodów związanych z zasadami i tradycjami dotyczącymi dni wyborczych na szczeblu krajowym, a w przypadku kilku z nich – ze względu na szczególne ograniczenia krajowe. Niektóre delegacje wyraziły niemniej otwartość na pomysł wspólnego tygodnia wyborczego, który rozpoczynałby się 9 maja.

Inne kwestie

21. Duża liczba delegacji poruszyła również kwestię przepisów dotyczących głosowania korespondencyjnego, dolnej granicy wieku uprawniającego do korzystania z prawa do głosowania i prawa do kandydowania w wyborach, terminów kampanii, godzin otwarcia lokali wyborczych, terminów przedstawiania list i prawa do głosowania dla obywateli Unii mieszkających lub pracujących w państwie trzecim, w szczególności pod kątem zasad pomocniczości i proporcjonalności.
22. Ponadto niektóre delegacje poparły reformę z 2018 r. Na zakończenie niektóre delegacje poruszyły kwestię terminów, podkreślając że wprowadzenie jakichkolwiek zmian nie byłoby możliwe w odpowiednim czasie przed następnymi wyborami do Parlamentu Europejskiego.

C. PODSUMOWANIE

23. W świetle powyższego dyskusje na forum Rady wskazują, że brak jest jednomyślności co do wniosku Parlamentu Europejskiego w obecnym kształcie. W rzeczy samej większość delegacji wyraźnie sprzeciwia się kluczowym innowacjom politycznym zaproponowanym przez Parlament Europejski; występują też poważne obawy co do przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności w odniesieniu do przepisów, które zmierzają w kierunku ustanowienia jednolitej procedury we wszystkich państwach członkowskich.
24. Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się ze sprawozdaniem z postępu prac i o przekazanie go Radzie.